

کلمات قازه پر ابہت

جولین بورگر

گاردن، آوریل ۲۰۰۰

ترجمه فرشید عطایی

الکساندر همن

به عنوان پناهنده از سارابیو
به شبکاگو آمد، در حالی که زبان انگلیسی

را فقط در حد توان مستنی صحبت می کرد. وی اکنون که در زبان انگلیسی استاد شده، به عنوان «تابوکف جدید»

شناخته می شود. جولین بورگر از او می برسد که چگونه به این حارسیده است.

غیرعادی که موجب شد خیلی ها به عقاید رایج در مورد خودکشی شک کنند. اما به مرجهٔ روزهای اقتدار شکسپیری او به پایان رسیده بود. هزاران مایل دورتر، دانشجوی محبوب او سالهای اولیه جنگ را درنهایت فلاکت می گذراند. ارتباط همن با خانواده و دوستاش قطع شد، آن‌ها در بوسنی، هنگامی که حمام خون به راه افتاده بود، گیر افتاده بودند. استاد ادبیاتش، و نیز هر آن‌چه گمان می‌کرد ادبیات نماینده آن است، برایش خیاتی بیش نبود. او مهاجری بود بی‌بول، که در کشوری غریب‌هی خرد کاری می‌کرد، کشوری که زبان آن را در حد کتابهای آموزش انگلیسی توریستی صحبت می‌کرد.

هشت سال جلو می‌روم و به فروندگاه اُجیر در شبکاگو می‌رسیم. یک مرد تنومد ۲۵ ساله با موهای قهوه‌یی تراشیده در فروندگاه منتظر رسیدن هوایپمای حامل من است؛ مردی که بیش بینی می‌شود به عنوان تابوکف جدید شناخته شود؛ یک خارجی که انگلیسی زبان دوامش است اما به ما نشان داد که انگلیسی را چگونه باید نوشت. جایزه‌ها فارند مانند اولین بارش برف در زمستانی طولانی به طرف‌اش سازیز می‌شود. داستان‌هایش در مجله نیوبورگ و مجموعه معتبر بهترین داستان‌های کوتاه‌آمریکایی، چاپ شده‌اند. این هفتة اولین کتاب او در بریتانیا منتشر خواهد شد. این کتاب مجموعه‌یی از یک داستان بلند و چند داستان کوتاه

مادر خود، به ملی‌گرایی جدید صرب‌ها هیچ علاقه‌یی نداشت. وقتی مجبور می‌شد، هویت خود را اوکراینی معرفی می‌کرد. و این ارجاعی به تبار پدرش بود، تباری که آن قدر خارجی بود که در هنگامه‌یی که واپسگی به قومی خاص داشت اهمیتی مرگبار پیدا می‌کرد، بخواهد بین طرفی را حفظ کند.

همن می‌گوید: «سعی کردم بفهم که او [کلیبیوچ] چه زمانی به آدم دیگری تبدیل شد. کی آن اتفاق افتاد؟ نشانه‌ها چه بودند؟ آیا می‌باشد می‌دانستم؟ مطالبی را که او دوست داشت بار دیگر خواندم تا ببینم آن مطالب مورد علاقه او در بازنگری چگونه‌اند چون من گمان می‌کردم کسی که بتواند از شکسپیر نقل قول کند باید آدم خوبی باشد.

حداقل اش این است که او آدم بدی نباید باشد. و من آن موقع بی برمد که این فکر درست نیست، و این آخرین درس کلیبیوچ بود. پس از پایان یافتن جنگ، این استاد سالیق دانشگاه هر چه بیشتر در منگی ناشی از معرفت‌الکل، و انکار فرو رفت، و در این ضمن بهشت بی احترامی‌هایی که او تصور می‌کرد از سوی همکاران دانشگاهی اش به او می‌شود غرولند می‌کرد، همکارانی که تا آن موقع یا جان خود را از دست نداده بودند، یا به لحاظ عاطفی متلاشی شده بودند یا در تعیید به سر می‌برندند.

پناهنده شده بود - بانگرانی و نامیدی از تلویزیون استاد سالیق خود را نگاه می‌کرد که جهش یافته بود و تبدیل شده بود به کاریکاتور مضحک یک متعصب.

در دانشگاه سارابیو، الکساندر همن یک استاد زبان انگلیسی داشت که آثار سترگ ادبیات جهان را به او معرفی می‌کرد. و با گذشت زمان، نویسنده جوان جویای نام، تھتنظر این مرد بزرگ سخت گوشش می‌کرد. و این مرد بزرگ نیز در مقابل با خوشحالی و مسرت فراوان دانشجوی محبوب خود را آموزش می‌داد. استاد نیکولا کلیبیوچ هرجیزی را که در مورد ادبیات می‌دانست به همن آموخت، اما مهم‌ترین درس خود - و تکان‌دهنده‌ترین شان - را گذاشت برای وقتی دیگر.

هنگامی که گشت و کشtar در یوگسلاوی سلبی آغاز شد، این استاد فاضل و مورد تعسین، علمدار خون‌آشام‌ترین قاتلان شد.

کلیبیوچ شکسپیرشناس، سخنگوی رادوان کارادزیج در حزب دموکرات صرب شد و گمک کرد تا ماشین پاکسازی قومی در بوسنی به کار بیفتد. او در طول جنگ گزارش‌های مربوط به قتل عام را با خنده رد می‌کرد و لبخندزن وجود اردوگاه‌های صرگ را منکر می‌شد. و بعد کلیبیوچ، استاد ادبیات، به عنوان مغز متفکر، بمباران معتبرترین کتابخانه سارابیو را طراحی کرد.

و در این ضمن، دانشجوی او - که در شبکاگو پناهنده شده بود - بانگرانی و نامیدی از تلویزیون استاد سالیق خود را نگاه می‌کرد که جهش یافته بود و تبدیل شده بود به کاریکاتور مضحک یک متعصب. مادر همن یک صرب اهل بوسنی بود اما همن، مثل

همن - یا آن گونه که همه او را صدای گفتن: ساشا - پسریک مهندس است که خانواده‌اش همیشه به زبان صرب - کروات (یا بوسنیایی آن گونه که اکنون در بوسنی بعد از جنگ نامیده می‌شود) صحبت می‌کرددند و هنوز هم در تبعید به همین زبان حرف می‌زنند. موقوفیت خارق‌العاده همن در واقع فقط با حرفه جزوی کنراد قابل مقایسه است؛ کنراد در کشتی‌های بازرگانی به عنوان جاشو به خود زبان انگلیسی آموخت. اما همن حتی بر این رمان نویس محبوب لهستانی برتری‌هایی دارد. در حالی که کنراد در یک محیط انگلیسی زبان قرار گرفته بود (نیروی دریایی)، همن پناهندگی بیش نبود، یکی از بی‌شمار پناهندگان در شهری پر از مهاجر که اکثرشان تا سال‌ها با نوعی بیجین توریستی صحبت می‌گندند که در ابتدای ورودشان صحبت می‌کرند. لهجه غلیظ و بی‌تفاوت بالکلی در حین صحبت کردن همن (به انگلیسی) هنوز شنیده می‌شود. در حالی که در حین صحبت در مورد زندگی جدیدش در شیکاگو شاهه بالا می‌اندازد لهجه بالکلی‌اش هم غرش‌کنان به گوش می‌رسد. او زبان انگلیسی را با استیاق و تحسین صحبت می‌گند، یعنی به همان شیوه‌یی که انگلیسی را می‌نویسد. با این حال او اشاره می‌کند که تبدیل شدن او از نویسنده بوسنیایی در حال تغلا به نویسنده انگلیسی موفق معجزه‌یی یک شبه و راحت نبود. اول از همه او می‌باشد بر توهّم فایق می‌آمد، توهّمی که در میان پناهندگان امریکی عادی است: توهّم این که جنگ سرانجام به یک نعروی یک سوّه‌تفاهم محض از آب درخواهد آمد و این که او بعزمی به سوی وطن خود پرواز خواهد کرد.

همن خود را تقریباً به طور اتفاقی در امریکا یافت، او به همراه یک تور حسن‌نیت که از سوی دولت برای نویسنده‌گان جویای نام ترتیب داده شده بود به امریکا رفت که جنگ درگرفت. او قرار بود یک‌ماه مه ۱۹۹۲ یعنی اویین روز محاصره چهارساله ساراییو به سوی خانه پرواز کند. مات و مبهوت به گزارش شبکه CNN از تلویزیون یکی از دوستانش زل زده بود. تا چند هفته از باجمهای تلفن عمومی به خانواده‌اش در ساراییو زنگ می‌زد، این چند هفته برای او در نوعی سیاهی شکنجه‌آور گذشت، می‌گوید: «با جیبی پر از سکه این‌ور و آن‌ور می‌رفتم، تلبستان سال ۹۲ از همه بدتر بود. مردم نمی‌دانستند چه بکنند، چگونه خود را از

بودند. اظهارات کالم مک‌کان، نویسنده ایرلندی مقیم امریکا، نماینده دیدگامهای عمومی است: «آنارشیستی اما به زیبایی کنترل شده. در واقع پیدا کردن کلمات مناسب برای تحسین این کتاب دشوار است؛ این کتاب سکوتی توأم با حیرت در اطراف خود ایجاد می‌کند».

هوچی‌گری و اغراق جزء جدالشدنی حرفه انتشار کتاب است، اما انتشارات پیکادور با صرف هزینه‌یی فوق‌العاده برای کتاب اول یک نویسنده دست به رسک زده است. و در عین حال همن با تحسین نویسنده‌گانی مواجه شده که تمام زندگی خود را صرف پرداخت هنرمندانه زبان انگلیسی کرده‌اند. بنابراین سوال واقعی این است که: چگونه؟ اکثر نویسنده‌گان را از این زبان انگلیسی را از اویین روزهای پیدایش در رحم مادرشان می‌شنوند و زندگی خود را به نوشتمن جملات و بارگراف‌های هنرمندانه می‌گذرانند، با این حال فقط روایات چنین تحسین و تمجیدی را که مثل سیل به طرف همن متفاوت هستند با جریان جاری ادبیات انگلیسی زبان نیز متفاوت‌اند. با این حال، در پایان کار، کتاب یک اثر واحد به نظر می‌رسد. این داستان‌ها بمواسطه مضمونی مشترک به هم پیوند می‌یابند - مضامینی چون جایگاهی و حمایتهای یک غریبه - به علاوه شخصیت‌ها و مکان‌هایی که از یک داستان به داستان بعدی نشست می‌گند، مثل حکومت غیرقابل مهار همن داستان‌های این کتاب نیمه‌تابوی‌گرافی هستند، اما این جزئیات در حوزه ادبیات «از نو روایت شده‌اند و نه «تاریخ». به قول همن در یکی از داستان‌هایش: «ردیفی از تخیلات غیرمستولانه و تأملات بی‌شمارانه».

اویین واکنش‌هایی که کتاب «مسئله برونو» در بین داشت تقریباً واکنش‌هایی از دیدگاه مذهبی

هستند که مواجه شده که تمام زندگی خود را صرف پرداخت هنرمندانه زبان انگلیسی کرده‌اند. بنابراین سوال واقعی این است که: چگونه؟ اکثر نویسنده‌گان را از این زبان انگلیسی را از اویین روزهای پیدایش در رحم مادرشان می‌شنوند و زندگی خود را به نوشتمن جملات و بارگراف‌های هنرمندانه می‌گذرانند، با این حال فقط روایات چنین تحسین و تمجیدی را که مثل سیل به طرف همن به نویسنده می‌یابند.

است با عنوان «مسئله برونو»، انتشار این کتاب هیجان می‌ساخته ایرلندی میزبان، نویسنده ایرلندی مقیم به راه انداده است، ناشران برای خرد امتیاز چاپ این کتاب در بزرگ‌ترین همایش ادبی سال گذشته با هم به شدت رقبت کرند: ۱۵۴,۰۰۰ دلار.

این کتاب پرسه‌یی است هجوامیز، و اغلب سورئال، از میان سرگذشت نیمه‌واقعی و نیمه‌تخیلی یک خانواده، از گولاغ‌های شوروی گرفته تا گذشته غم‌انگیز یوگسلاوی و زندگی یک تبعیدی در شیکاگوی قرن بیست و یک. این کتاب مشکل از چند بخش است و این بخش‌ها همان اندازه که با هم متفاوت هستند با جریان جاری ادبیات انگلیسی زبان نیز متفاوت‌اند. با این حال، در پایان کار، کتاب یک اثر واحد به نظر می‌رسد. این داستان‌ها بمواسطه مضمونی مشترک به هم پیوند می‌یابند - مضامینی چون جایگاهی و حمایتهای یک غریبه - به علاوه شخصیت‌ها و مکان‌هایی که از یک داستان به داستان بعدی نشست می‌گند، مثل حکومت غیرقابل مهار همن داستان‌های این کتاب نیمه‌تابوی‌گرافی هستند، اما این جزئیات در حوزه ادبیات «از نو روایت شده‌اند و نه «تاریخ». به قول همن در یکی از داستان‌هایش: «ردیفی از تخیلات غیرمستولانه و تأملات بی‌شمارانه».

اویین واکنش‌هایی که کتاب «مسئله برونو» در بین داشت تقریباً واکنش‌هایی از دیدگاه مذهبی

افضاح تمام عیار، او هرگز نمی خواست روزنامه نگاری متوسط باشد».

همن، که آدمی بسیار معنوی است، شروع کرد، به نوشتن خاطرات خود به همان انگلیسی توریستی، و دایره لغات خود را به مستقیم ترین شیوه ممکنی که به ذهن اش می رسد گسترش داد؛ یعنی، پیروی از نابوکف، می گوید: «نسخه‌یی از لویلیتا را تهیه کردم و در حین خواندن زیر هر لغتی که بلد نبودم خط می کشیدم، و بعد معنی شان را نگاه می کردم. این کار در ابتدا خیلی طول می کشید چون ذر هر صفحه از کتاب هشت یا ده لغت بود که زیرشان خط کشیده بودم و معنی آن لغتها را در دیکشنری اکسفورد مخصوص زبان آموزان پیشرفته نگاه می کردم. این دیکشنری دارای جملات مثال و تصویر است. بعضی از لغات به کار رفته در لویلیتا در این دیکشنری نبود». همن در اندک زمانی از لویلیتا فراتر رفت و به قول خودش شده بود «خوره کتابخانه» می گوید:

«تمام وقت مشغول خواندن هر کتابی بودم که در سترس ام بود»، او با سواس بر ذخیره واژگانی خود می افزود. لغاتی را که بلد نبود روی صدها کارت لفتن‌نویسی خود می نوشت، و در صورتی که نمی توانست معنی لغتی را که قبلاً در دیکشنری نگاه کرده بود به یاد بیاورد تنبیه‌یی برای خود در نظر گرفته بود مبنی بر این که باید بار دیگر در دیکشنری قطور خود دنبال معنی آن لغت بگردد که البته این کار بزحمت و شاقی بود. اندوخته واژگانی او تبدیل شده بود به یک «لبار ذهنی» با بعد صفتی و بُراز واژگان کتابی که خیلی بیشتر از نیازهای کاری اش بود. کار او، در آن زمان، این بود که از این خانه به آن خانه برود و برای صلح سبز اعلانه جمع کند. او در لابه‌ای شوخی‌های معمول خود با کسانی که دم در می آمدند از کلماتی مثل *thwart* یا *hireute* استفاده می کرد، و بعدها با تعجب از خود می پرسید چرا کسلی که دم درمی آمدند طوری به اونگاه می کرند که انتگار فروشنده‌یی از کره مریخ دیده‌اند. و این گونه بود که درس بعدی خود را آموخت: «هر لغتی در بافت خاصی به کار می بود باید یاد می گرفتم که لغات را در بافت مربوط به کاربرم، حفظ کردن طوطی وار کل و ازان یک زبان روندی دشوار و مایوس‌کننده بود، و همن برای مدتی طولانی خود را در بزرخ یک تبعیدی نگون بخت زبان بند آمده می دید. تا سه سال بین دو زبان گیر کرده بودم، نمی توانستم به زبان بوسنیایی یا انگلیسی بنویسم.

ساشا نیز از حالت‌های فیروزکاراهاه استفاده می کند - پاروق‌ها بازی‌های ذهنی در هم فشردن زمان - شبکه‌هایی که در لالاش برای دستیابی به اقتیاد پیچیده و معناخانه‌ی Abeurd به کار برد می شوند... کاش نو سندمه‌های امنیکابی نیاز بیشتری بودند که می توانستند جولت به خرج بدنه و ازابر واقعیت خارج شوند. به نظر می‌رسد که ما به الاما بخشی ساشاها در این زمینه نیاز داریم.

دیدن یک روان‌کاو، یعنی خود را مثله کرد؛ یعنی ارتباط خود را با زبان بوسنیایی و گذشتهاش بعنوان نویسنده قطع کرد. دیگر به زبان مادری افکار خود را ثبت نکرد و به کارفرمای خود در روزنامه نمی Dani در سارایوو - به روزنامه‌یی فعل و مستقل که گزارش‌های مستند از جنگ تهیه می کرد، اطلاع داد که دیگر برای آن روزنامه ستون نویسی نخواهد کرد چون دیگر چیزی برای گفتن ندارد.

همن می گوید: «دیگر نمی توانستم به زبان

بوسنیایی بنویسم. از روزنامه نمی به من زنگ زدند و از من خواستند برای شان مطلب بنویسم، مثلاً مرور فیلم گفتم دیگر نمی توانم به زبان بوسنیایی بنویسم. من دیگر وجود نداشتم. بوسنی دیگر وجود نداشت. بوسنی من بوسنی قبل از جنگ بود. همن از آن لعظه با خود عهد بست منحصرأ به زبانی بنویسد که تا آن زمان فقط در حد محاوره با آن آشنایی داشت. اقدامی عجولانه بود، اما یستاند پچانین - سردبیر روزنامه نمی و یک رفیق قدیمی اهل سارایوو - آن قدرها هم از این اقدام همن

مستعجب شده بودم. با خودم گفتم باید از کسی کمک بگیرم، بنا بر این راه افتادم و به هرجا سر زدم. حتی با خودم گفتم که باید پیش روان پزشک بروم، اما آنها متعصب استند یک آدم کاملاً بلندپرواز، او در واقع از بلندپروازی تحسین برانگیز دوست خود بسیار هیجان زده است. ^{۱۰} به دلیل بلندپروازی اش محکوم است به این که یانویسندۀ بسیار موفقی باشد، یا یک

تک تبراندازهای کمین کننده پنهان کنند. اصلًا نمی داشتم چه کار باید بکنم. پدرم می گفت: «همانجا بمان». بعد مادرم می گفت: «تیراندازی‌ها از دیروز کمتر شده». همن به توصیه پدر خود عمل کرد و در ایالات متحده ماند و در این ضمن پدر و مادرش هم به دنبال یافتن راهی برای خارج شدن از بوسنی بودند. (آن‌ها در اوایل روز محاصره شهر از سارایوو به بانیالوکای تحت کنترل صرب‌ها رفته بودند، در سال ۱۹۹۳ به قصد کاناادا بانیالوکا را ترک کردند). گریختن آن‌ها از بانیا لوکا تا حدودی از نگرانی و دستپاچگی همن کاست، اما امنی توائست از تأثیر کسالت و حشیبگری‌های پیاپی در یک جمهوری چند - فرهنگی راکه مردم در آن تصمیم‌گیرنده بودند، بکاهد. اوج فشار روحی ناشی از تبعید هنگامی بود که او اردوگاه‌های مخصوص زندان‌های وحشتناک صرب‌ها را در امارسکا و ترنیکی به - جایی که مسلمان بوسنیایی گرسنگی داده می‌شدند و شکنجه و اعدام می‌شدند - کشف کرد.

همن می گوید: «از دیدن آن اردوگاه‌ها مات و مبهوت شده بودم. با خودم گفتم باید از کسی کمک بگیرم، بنا بر این راه افتادم و به هرجا سر زدم. حتی با خودم گفتم که باید پیش روان پزشک بروم، اما آنها چه می خواهند بگویند؟ «مشیت فکر کن؟ ولى چندین چیزی تو را باید آشفته کند و اگر چندین ناشری نگذارد پس تو اشکالی داری». همن به جای

جهن شروع گرده به نوشن خاطرات خود
به همان انکلیپس تویستن

وابن گونه بود
که فرس پنهان خود را آموخت
هر لفظ در بافت خاصی به کار میرود
با بدیاد من گوئتم که لغات را در بافت مربوط به کار برم
حذف کردن طوطی و اگل و آگان یک زبان
روندی مشوار و مایوس گشته بود

و دایره لغات خود را به مستلزماتین شیوه ممکن که به
ذهن اش میزد ساخته شده

یعنی، پیروی از نایابک، من گوید

نسته‌ای از اولینها و تنهه کردم و در حین خواندن

لایه هر لفظ که بلندبودم خط من گشتم

و بعد معنی شان را تکاه من گردم

این کار فراخدا خیلی طول من گشید چون در هر صفحه از

کتاب هشت یاده لفت بود که زیرشان خط گشته بودم

و همچنان آن لفتها را هر دیگشتری آگهیم

مخصوص زبان آموزان پیشتره تکاه من گردم

اوج فشار روحی

ناشی از تبعید هنگامی بود

که او از دوگاههای مخصوص زندان‌های و حشتانگ صوبه‌ها

را در آمارسکا و تونیکی به - جایی که

مسلمان بوسپایی گرستگی داده می‌شدند

و شکنجه و اعدام می‌شدند - گشته گرد

بپرون از جریان غالب ادبیات داستانی قرار دارند و هردو نویسندهایی هستند که به شیوه روایت صریح و مستقیم نمی‌نویسند بلکه سعی می‌کنند به جنبه‌های غیرواقعگرایانه زندگی پردازنند.

ساشا نیز از حالت‌های غیرواقعگرایانه استفاده می‌کند - پاورقی‌ها، بازی‌های ذهنی، در هم فشردن زمان - شگردهایی که در تلاش برای دستیابی به واقعیتی پیچیده و معناباخته Absurd به کار برده می‌شوند... کاش نویسندهای امریکایی تبار بیشتری بودند که می‌توانستند جوایز به مخرج بدنه و از دایره واقعیت خارج شوند. به نظر می‌رسد که مابه الهام‌بخشی ساشاها در این زمینه نیاز داریم، گیبز منوجه استعداد هم‌نیز هست. هم‌ن که زبان انگلیسی برایش زبانی بیگانه بود به خصوصیات عجیب این زبان و آواهای عجیب آن به دیده احترام می‌نگریست، مانند کسی که برای اولین بار از ماسینی استفاده می‌کند. گیبز می‌گوید: «او در زمینه شیوه کاربرد زبان گوش بسیار قوی بی دارد و بسیار بسیار بالاستعداد است. این استعداد به او جایگاهی می‌بخشد که انگلیسی زبان‌ها این جایگاه را ندارند. اکثر نویسندهای تقریباً تبلیل‌اند و به آن‌جهه می‌نویسند توجه نمی‌کنند. ساشا به تک‌تک کلمات گوش می‌دهد».

روایت می‌شود: یک دیبلمات آلمانی در زبان Sorge که اسرار نازی‌ها را به مسکو می‌برد و در آن جا استالین به هشدارهای او مبنی بر حمله‌یی قرب‌الوقوع اعتنایی نمی‌کرد.

و این دو روایت با هم تسلی را در مورد حمایتهای مغفوش و بی‌جیده به وجود می‌آورند - و این موتیفی تکرارشونده در آثار و زندگی هم‌ن است: یعنوان یک دورگاه اوکراینی - صرب در بوسنی هنگامی که تنشهای قومی هشت سال پیش در اوج خود بودند، و اخیراً نیز یعنوان مهاجری که سعی دارد با کسب هویتی متفاوت با پیرامون خود جفت‌وجور شود. هم‌ن می‌گوید: «نکته جالب برای من هویت چندگانه سورج بود. ایده افسانه: داستان یک جاسوس از زندگی تخیلی‌اش، زندگی پیشین من انسانه من بود. می‌توانستم هرجیزی در مورد زندگی‌ام بگویم و هیچ کس هم نمی‌فهمید که این‌ها واقعیت ندارد. من این کار را نکردم، چون نگران بودم که تنواتم خودم را کنترل کنم».

هم‌ن داستان سورج را به رجیналد گیبز - نویسنده و استاد دانشگاه نورث وسترن شیکاگو و پیراستار مجله ادبی «ترای کوآرتزلی» ارائه کرد. این نوشته الیته عیوبی داشت اما از نگاه گیبز کاری تازه و خلاقانه بود. گیبز می‌گوید: «من سلاش را خیلی دوست دارم و به شیوه کارش هم علاقمندم. من و ساشا به نویسندهای مشترکی علاقه داریم، مثل برونو شولتز و دانیلو کیس؛ هر دو این نویسندها در

هرچیزی را که به انگلیسی می‌گفتم، دروغ بود. تقلب بود. داشتم تصویر نادرستی از خودم ارائه می‌دادم».

اما سری‌نامه مراجعة و سواسی هم‌ن به دیگشتری و جمع کردن کارت‌های لفتن‌نویسی بر اعمق ذهن او تأثیر گذاشت. می‌گوید: «متوجه شدم دارم از لفانی استفاده می‌کنم که خودم هم نمی‌دانستم آن‌ها را بخدمت نه تنها کمک به زبان انگلیسی فکر کردم بلکه خواهایم را تیز به زبان انگلیسی می‌دیدم، حتی خاطراتم را نیز به انگلیسی بیدادم می‌آوردم. چیزهایی را که در سارایوو رخ داده بود به زبان تقلیلی بیدادم می‌آوردم انگار که به زبان انگلیسی رخ داده باشند». هم‌ن پنج سال به خود فرستاد داده بود که داستانی به زبان انگلیسی بنویسد که جاپ شود و او طی سه سال به هدف خود دست یافته. در سال ۱۹۹۵ در قالب یک داستان (به نام The Sorge Spy Ring) تأملات در خود توجه خود در مورد جاسوسی را منتشر کرد. این داستان دو راوی در درون یک راوی دارد: در لایه سطحی، گزارشی نیمه - اتوبیوگرافی وجود دارد در مورد شک و ظن دوران کودکی خود مبنی بر این که پدرش عامل روس‌ها بوده (او این نکته را در مرحله دنومان داستان خود می‌آورد که طی آن مرد بیچاره کشان گشان به درون زندان انتقال داده می‌شود) و در لایه زیرین، در قالب یک سلسله پانویس‌های تاریخی، داستان واقعی «ریچارد شرگ»

